

Sygn. akt V CSK 319/13

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku T. [...] S.A. w K.

przy uczestnictwie J. F. i M. F.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowych ewentualnie służebności
przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 marca 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 14 marca 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od uczestników postępowania na rzecz
wnioskodawcy kwotę 120,- (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnicy J. F. i M. F. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 14 marca 2013 r. którym, wobec uwzględnienia apelacji wnioskodawcy T. [...] Spółki Akcyjnej z siedzibą w K., zmienione zostało postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 30 października 2012 r., poprzez stwierdzenie nabycia przez poprzednika prawnego wnioskodawcy określonej służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, obciążającej nieruchomości będącą przedmiotem własności uczestników - przez zasiedzenie z dniem 10 września 2003 r.

W odpowiedzi na skargę wnioskodawca wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację jej wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy w złożonej skardze kasacyjnej wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli ten wymóg jest spełniony przynajmniej w odniesieniu do jednej z nich. Dopuszczenie oraz

rozpoznanie skargi kasacyjnej jest bowiem uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których jej cele mogą być zrealizowane.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu Najwyższego orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnicy wskazali, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące możliwości stosowania art. 172 § 1 k.c. w odniesieniu do decyzji wydawanych na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), które nie posiadają klauzuli ostateczności oraz zawierają błędy i omyłki, a także problem, czy sąd cywilny ma prawo dokonywać oceny, czy błędy i omyłki zawarte w decyzjach administracyjnych są istotne dla określenia ich skuteczności w postępowaniu cywilnym oraz czy brak doręczenia właścicielowi nieruchomości decyzji wydanej w trybie art. 35 ust. 1 wspomnianej ustawy oraz skierowanie jej do nieistniejącej strony postępowania jest naruszeniem zasad postępowania administracyjnego, w wyniku którego decyzja jest bezwzględnie nieważna i nie odnosi skutków w sferze prawa cywilnego.

Ponadto uczestnicy wywodzili, że ich skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie „przepisów prawa materialnego i proceduralnego wskazanych w podstawie niniejszej skargi”. W tym zakresie skarżący podnosili, że stan faktyczny sprawy ustalony został jedynie w oparciu o decyzje wydane na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. z pominięciem pisma poprzednika wnioskodawcy z dnia 9 stycznia 2009 r., z którego wynika, że jedna z tych decyzji nie dotyczy linii energetycznej, do której odnosił się wniosek o złożony w niniejszej sprawie, z pominięciem zawiadomienia z dnia 20 lipca 1972 r. o przeprowadzeniu robót energetycznych, z którego wynikało, że linia ta nie będzie przebiegała przez nieruchomość

uczestników, a także bez wyjaśnienia przyczyn odmiennej oceny wyjaśnień uczestnika J. F. oraz bez wskazania na jakiej podstawie przyjęto, że J. T. i K. F. byli użytkownikami nieruchomości stanowiącej własność poprzedników prawnych uczestników, w związku z czym wspomniane decyzje miały być doręczone prawidłowo. Konsekwencją błędnych ustaleń faktycznych stało się nieprawidłowe zastosowanie przepisów prawa materialnego.

W ocenie Sądu Najwyższego powyższe przyczyny nie usprawiedliwiają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca wnioszek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek przedsądu, a ponadto stanowić odrębną, pogłębioną argumentację prawną wskazującą na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.).

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale i innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m. in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Problemy muszą mieć charakter rzeczywisty i konkretny. Zagadnienie sformułowane przez skarżących, będące w istocie egzemplifikacją problemu bezwzględnej nieważności decyzji administracyjnych, wielokrotnie było przedmiotem judykatów Sądu Najwyższego (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07, OSNC 2008, nr 3, poz. 30, powołanej zresztą przez skarżących). Domniemanie ważności decyzji administracyjnej, w zasadzie może być obalone tylko przez stwierdzenie jej nieważności w trybie określonym w procedurze administracyjnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że sąd

w postępowaniu cywilnym jest związany ostateczną decyzją administracyjną, i to niezależnie od jej deklaratywnego czy konstytutywnego charakteru oraz od charakteru sprawy, w której została wydana. Można powoływać się na nieważność decyzji administracyjnej wprost mimo braku decyzji nadzorczej, ale tylko wyjątkowo, gdy jest ona dotknięta poważną wadą, kwalifikującą ją do kategorii decyzji bezwzględnie nieważnych, określanych też mianem nieistniejących aktów administracyjnych (tzw. nieakt) z powodu wydania przez organ oczywiście niewłaściwy lub z pominięciem wszelkiej procedury. Możliwość kwestionowania decyzji administracyjnej w tak ograniczonym zakresie stanowi jedyne odstępstwo od zasady związania. Sąd nie jest bowiem uprawniony do kwestionowania decyzji, w szczególności pod względem jej merytorycznej zasadności ani prawidłowości formalnej, także wówczas, gdy w jego ocenie w toku postępowania administracyjnego doszło do uchybień. Ponadto odpowiedź na pytanie, czy w tej indywidualnej sprawie wady postępowania administracyjnego mogłyby stanowić przyczynę nieważności decyzji, sprowadza się do oceny stanu faktycznego, a sąd odwoławczy wyraźnie wskazał, że wobec tego, że uczestnicy uchylili się od udzielenia wyjaśnień dotyczących kwestii, na których opierają twierdzenia o niedoręczeniu czy wadliwym doręczeniu, przyjmuje że nastąpiło ono pod właściwym adresem, stąd decyzje mają walor ostateczności i jest nimi związany. Postawionemu zagadnieniu brakuje również koniecznego waloru abstrakcyjności.

Odnosząc się do przyczyny, oznaczonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jako oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury spełnienie tej przesłanki sprowadza się do wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Oczywiście zasadności skargi kasacyjnej nie można przy tym wywodzić kwestionując podstawę faktyczną zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2012r., V CSK 529/11, nie publ.). Przedstawiony w jej uzasadnieniu wywód skarżących, zmierzający do wykazania oczywistej zasadności podniesionych w skardze naruszeń prawa

materialnego i procesowego w istocie ma na celu zakwestionowanie ustaleń faktycznych przyjętych przez Sąd Okręgowy za podstawę zaskarżonego postanowienia. Nie poddaje się ocenie ogólnikowe twierdzenie o naruszeniu „przepisów prawa materialnego i proceduralnego wskazanych w podstawie niniejszej skargi”. Jak wskazano wyżej na etapie przyjmowania skargi badanie i odnoszenie się do jej postaw jest niedopuszczalne. Z tych właśnie względów w art. 398⁴ § 2 k.p.c., jako odrębny konstrukcyjny wymóg skargi kasacyjnej, przewidziano powołanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 520 § 3 zd. pierwsze k.p.c. oraz § 12 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 7 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

[aw]

jw